

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och psykologi

Ungdomars upplevelse av social medias risker och möjligheter

Ankargård Therese & Skilberg Malin

2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Socialt arbete
Socionomprogrammet
Examensarbete i socialt arbete

Handledare: Maria Sjölund
Examinator: Brita Backlund Rambaree

Abstract

Young people's experience of social media's risks and opportunities

Social media is taking an ever-bigger place in the everyday life of young people, but how much space does it really take. We read in the media about how young people are being subjected to abuse, insults and bullying through their social media.

Through our study, we want to show how some young people themselves argue about their use of social media. We also want to elevate their thoughts on the risks and opportunities they can see with social media. We have interviewed seven young people from different areas of Stockholm between the ages of 15-19 years.

The conclusion of the study is that young people can see that there are risks with social media. At the same time, they see that the potential of social media, such as giving them a fast communication channel to their friends, both close and far away, and also having access to news and information from around the world, contemplates the risks.

Key word: Social media, youth, moral panics

Sammanfattning

Sociala medier tar en allt större plats i ungdomars vardag, men hur stor plats tar den egentligen. Vi läser i media om hur allt fler ungdomar utsätts för övergrepp, kränkningar och mobbning via sina sociala medier.

Vi vill genom vår studie visa hur några ungdomar själva resonerar kring sin användning av sociala medier. Vi vill även lyfta fram deras tankar kring risker och möjligheter som de själva kan se med sociala medier. Vi har intervjuat sju ungdomar från olika områden i Stockholm i åldrarna 15–19 år.

Slutsatsen av studien är att ungdomarna kan se att det finns risker med sociala medier. De ser samtidigt att möjligheterna som finns med sociala medier, som till exempel att det är en snabb kommunikationskanal till deras kompisar både nära och långt bort, och att de även har tillgång till nyheter och information från hela världen, överväger riskerna.

Nyckelord: Social media, ungdomar, moralisk panik

Innehållsförteckning

Förord	6
1. Inledning	7
1.1 Relevans för socialt arbete.....	8
1.2 Syfte och frågeställningar	9
1.3 Disposition och arbetsfördelning	9
1.4 Begreppsförklaring.....	10
2. Tidigare forskning	12
2.1 vår sökprocess.....	12
2.2 Ungdomars användning	12
2.3 Risker och möjligheter	14
2.4 Sammanfattning	15
3. Teoretiska perspektiv	17
3.1 Moralisk panik	17
3.2 Rollteori	18
4. Metod	20
4.1 Tillvägagångssätt.....	20
4.2 Urval	20
4.3 Intervjuer	21
4.4 Transkribering.....	21
4.5 Analysverktyg	22
4.6 Uppsatsens trovärdighet.....	22
4.7 Etik.....	23
5. Resultat.....	25
6. Analys	32
6.1 Moralisk panik	32
6.2 Rollteori	34
7. Diskussion	36
7.1 Huvudresultat	36
7.2 Resultatdiskussion	36
7.3 Metoddiskussion.....	37
7.4 Förslag till fortsatt forskning.....	38
Referenslista	40
Bilaga 1	44
Bilaga 2	46

Förord

Vi vill tacka de ungdomar som valde att medverka i vår studie, de har bidragit med värdefull information kring hur de upplever social media och för att de berättat om vad de tycker om medias framställning av deras användning. Deras röster bidrar till en mer nyanserad bild av ungas användning av social media.

1. Inledning

Det rapporteras ofta i media att nätet är en farlig plats. Det berättas om den mörka sidan av internetanvändning, att ungdomarna utsätts för nätmobbning som till och med kan leda till självmord, att de blir utsatta för sexuella övergrepp eller kränkningar, att deras självkänsla blir sämre, att sociala medier föder en kroppshets och kroppsfixering, att deras sömn påverkas samt att de blir utsatta för hot om våld och mycket mer¹.

Efter att vi varit på en föreläsning med kriminologen, Maria Dufva, om vad som händer med våra barn och ungdomar på internet så började vi fundera på hur ungdomarna själva upplever det. Vi hade svårt att föreställa oss att ungdomarna har samma uppfattning om sin användning som många av oss vuxna har, att de tillbringar för mycket tid på sociala medier och att det inte är bra för dem. Kammaråklagare Thomas Bälter Nordenman säger

“Att surfa på nätet är som att gå på ett cocktailparty med en påse över huvudet, du har ingen aning om vem du pratar med. Ungdomar på nätet är särskilt utsatta och som förälder är det viktigt att göra sitt barn medvetet om riskerna på nätet, att göra dem nätsmarta.” (Dufva, 2017, s 5).

Skulle ungdomarna verkligen tillbringa så mycket tid på internet och sociala medier om de upplevde att de enbart fick utstå mobbning och näthat? Vi diskuterade vad vi hört på föreläsningen med ungdomar i vår närhet för att höra vad de tyckte om det som Maria Dufva pratade om på sin föreläsning och fick höra att de upplever sociala medier som något bra i sina liv trots att det förekommer mobbing, näthat och fixering kring kroppsideal. En av de ungdomarna som var med vid diskussionen berättade att hen har social fobi och menade på att även hen kunde känna sig som en del av gemenskapen via sociala medier utan att behöva uppleva den ångest det innebär att ta sig ut genom dörren. Vi jämförde dessa ungdomars upplevelse med den information vi fått genom media, där det nästan uteslutande är negativt

¹ <https://www.expressen.se/nyheter/amanda-15-hittad-dod-efter-internetmobbning/>
<https://www.expressen.se/halsoliv/halsa/enkat-sociala-medier-ger-unga-samre-sjalvkansla/>
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/article22399027.ab>
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/digitala-valdet-okar-bland-unga>
<https://www.svd.se/hjarnforskaren-ungas-psykiska-ohalsa--var-tids-stora-samhallsproblem>
<https://nwt.se/kristinehamn/2017/03/21/sociala-medier-tar-over-manniskors>
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sociala-medier-bakom-forsamrad-somn-hos-unga>
<https://www.dn.se/ledare/signerat/per-svensson-aldersgransen-skapar-inte-tryggare-nat-for-de-unga/>

med sociala medier och skärmtid och kände då att vi ville göra en studie för att se hur ungdomar resonerar kring sin användning av social media och dess risker och möjligheter. Kan det vara så att ungdomarnas egen upplevelse av sociala medier är annorlunda än den bild som media uppvisar? Vi vill med denna studie sätta ord på ungdomarnas egna upplevelser och reflektioner kring sin användning av sociala medier.

1.1 Relevans för socialt arbete

Det finns idag en klyfta inom socialt arbete mellan den lite äldre generationen och den yngre generationen i hur en anser att det är okej att använda sig av sociala medier på sin arbetsplats. I en studie av Svensson, L & Larsson, S (2017) har det framkommit att flera chefer som var med i hans studie har valt bort att ha profiler på till exempel facebook och instagram på grund av sin yrkesroll. De har en arbetstelefon som de använder under arbetstid och deras privata telefon lägger de undan under arbetsdagen och tittar bara till den ibland. Det finns en förståelse för att ju högre upp i hierarkin en chef befinner sig desto mer upptagen är hen och då sker den mesta kommunikationen på sms eller mail. Cheferna i studien uttrycker att det finns en baksida med den digitaliserade världen vi lever i och att den yngre generationen inte har samma integritet som den äldre. Inom vissa förvaltningar har det skett incidenter där den yngre personalen har tagit selfies med boende och lagt dessa på facebook och instagram vilket har lett till diskussioner och policys om att användandet av privata mobiler inte är tillåtet under arbetstid. Samtidigt kan cheferna inom till exempel äldreomsorgen se att sociala medier och digitaliseringen kan leda till en förbättrad verksamhet genom att de äldre kan få tillgång till musik via spotify eller att de kan komma i kontakt med gamla vänner (Svensson & Larsson, 2017, s. 31-33). Generellt sett förekommer uppfattningen att de unga har svårare att lägga ifrån sig sina mobiler på grund av att de är vana vid att ha de tillgängliga hela tiden. De är vana vid att kunna svara omedelbart när något händer på deras sociala medier (Svensson & Larsson, 2017, s. 33). De personer i studien som arbetar ute på fältet med ungdomar kan se stora fördelar med sociala medier, de säger att det är en snabb kommunikationskanal till ungdomarna eftersom det är på sociala medier ungdomar kommunicerar. De personerna berättar även att de själva använder sig av sociala medier privat men att det inte är accepterat att vara vän med ungdomarna på sociala medier som till exempel facebook och instagram men med sina kollegor går det bra. Det är för att skydda integriteten både för ungdomarna och arbetsgivaren (Svensson & Larsson, 2017, s.34).

Eftersom själva mötet är det centrala i socialt arbete inte bara med klienten utan också med andra professionella, det är vid mötena som relationer skapas. Därför behöver vi höra de ungas röster om hur de upplever olika möten i sociala medier för att kunna utveckla det sociala arbetet till att bli mer digitaliserat än det är idag. Det är dags att de olika generationerna lär av varandra och inte ser varandra som hot när den nya formen av digitaliserade möten utmanar den traditionella formen av relationsskapande (Svensson & Larsson, 2017, s. 39-40). När vi läser Svensson & Larssons *Digitalisering och socialt arbete – en kunskapsöversikt* (2017) ser vi att vår studie kan ha relevans för socialt arbete för att den belyser ungdomars användning och syn på sociala medier och kan vara till hjälp när digitaliseringen av olika kommunikationskanaler inom socialt arbete och socialtjänsten ska utvecklas. Ungdomars förhållande till social media har relevans för socialt arbete eftersom det är en stor del av deras liv. Den interaktion de har där har betydelse för dem inte enbart på den sociala mediearenan. Detta kan vara av vikt att ha en förståelse för på alla de platser där ungdomarna befinner sig och för allt socialt arbete som bedrivs tillsammans med ungdomar.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att ta reda på hur några ungdomar förhåller sig till social media i sin vardag. Vi har valt att använda oss av följande frågeställningar för att besvara studiens syfte.

På vilka sätt resonerar ungdomarna kring sin användning av social media?

Hur resonerar ungdomarna kring de risker och möjligheter de kan se med social media?

Hur resonerar ungdomarna kring hur vuxenvärlden ser på ungdomars användning av social media?

1.3 Disposition och arbetsfördelning

Vi är två författare till detta examensarbete, vi har skrivit hela uppsatsen tillsammans. Vi har läst in oss på olika material som vi har redovisat för varandra och sedan arbetat ihop texten gemensamt. Båda två har varit delaktiga lika mycket i alla beslut om hur utformningen av examensarbetet ska vara. Vi kommer i detta examensarbete att belysa ungdomars användning av sociala medier utifrån deras eget perspektiv vi kommer även att visa på vilka risker och möjligheter det kan se med social media och även hur vuxenvärlden ser på deras användning. Vi kommer berätta om den tidigare forskning som ligger till grund för vår studie. Vi kommer lotsa er genom hur vi har gått tillväga för att samla in och analysera empirin samt redogöra för

de etiska krav som vi tagit hänsyn till genom hela den process som detta arbete varit. Resultat och analys kommer att presenteras med hjälp av de teorier vi valt att använda.

1.4 Begreppsförklaring

Social media är ett samlingsnamn för kommunikationskanaler som låter människor kommunicera direkt med varandra med bild, text och ljud. Social media skiljer sig från massmedia eftersom de bygger på att användare själv producerar det hen vill ha på sina sociala medier (<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sociala-medier>).

Ungdomar vi har intervjuat i vår studie är ungdomar mellan 15-19 år

Mobbning är när någon upprepade gånger blir utsatt för hot eller blir retad, slagen, förlöjligad eller kränkt. Det kan ske genom blickar, skratt, elaka ord och viskningar. Att sprida rykten om någon är också en form av mobbning. Mobbning kan även ske över internet genom att det läggs upp kränkande bilder eller att det skrivs elaka kommentarer (<http://www.umo.se/Vald--krankningar/Mobbning/>).

Näthat är ett samlingsbegrepp för kränkningar, trakasserier, hot, nätmobbning och förolämpningar som sker mot en individ eller hets mot folkgrupp över internet (Wikipedia, 2018a).

Selfies är ett självporträtt som oftast är taget med mobiltelefon eller en handhållen digitalkamera. Den som tagit en selfie kan lägga upp den på sina sociala medier som till exempel profilbild (Wikipedia, 2018b).

Snapchat är en multimediaapp och fotodelningsfunktion för smartphones. Användaren kan spela in filmer och ta foton som hen kan lägga på olika stickers och filter på. Användaren kan sen skicka dessa filmer och foton till sina vänner eller lägga upp det i sina stories (Wikipedia, 2018c).

Facebook är en social nätverkstjänst där användare kan skapa sig en personlig profil samt lägga till andra användare som vänner och kommunicera med andra på. Användare kan även ansluta sig till olika intressegrupper eller skapa egna intressegrupper (Wikipedia, 2018d).

Instagram är ett socialt nätverk och en mobilapplikation för fotodelning. Användare kan ta en bild och redigera med olika filter som hen sen lägger upp i sitt flöde med eller utan text. En kan följa andra användare och se de bilder som de lägger upp i sitt flöde. Appen har även en chattfunktion (Wikipedia, 2018e).

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för vår sökprocess samt gå igenom den tidigare forskning vi har hittat till vår studie. Vi har delat upp den tidigare forskningen utifrån olika teman där vi utgått från studiens syfte och frågeställningar.

2.1 vår sökprocess

De databaser vi har använt oss av är, SwePub, SocINDEX, Discovery och Google Scholar. När vi sökt i de olika databaserna har vi använt oss av sökord såsom, social media, ungdomar, internet, livskvalitet, nätmobbning, psykisk hälsa, sociala nätverk, youth, health, teenagers, cyberbullying, quality of life, networking, well-being och self esteem. Vi har avgränsat oss till att titta på litteratur som är skriven de senaste tre åren. Vi har kombinerat våra sökord på olika sätt för att få sökningen så specifik som möjligt. Vi får betydligt fler träffar med engelska än svenska sökord. Det finns en hel del forskning på unga och social media, när vi söker på Discovery med sökorden “social media” and youth or adolescents or young people or teen or young adults, samt anger att artiklarna ska vara peer reviewed och publicerade mellan 2015 och 2018, får vi 9,411 träffar. Detta är ett forskningsfält som ökat mycket de senaste åren, om vi istället anger åren 2010 till 2015 så är antalet träffar 8,282. Vi har inte haft möjlighet att gå igenom samtliga artiklar men har genom att läsa rubriker och abstract valt bort de artiklar som inte behandlar den åldersgrupp vi riktat in oss på och inte svarade mot vårt syfte eller våra frågeställningar. När vi hittat artiklar som vi ansett vara relevanta för vår studie och som svarar mot vårt syfte och frågeställningar har vi använt oss av ett snöbollsurval via deras referenslistor. När vi hittat relevant litteratur via referenslistor har även äldre forskning inkluderats än vår ursprungliga avgränsning.

2.2 Ungdomars användning

2010 upptog användningen av olika medier 50 procent av de ungas fritid. Tillgången till internet i hemmet är närmare 95 procent och många använder det varje dag (Carlsson, 2010, s. 9). Ungdomar i åldern 15–25 lägger mer tid på internet än tv-tittande, drygt två timmar per dag läggs på internet (Carlsson, 2010, s.10). 2017 har den siffran ökat till i genomsnitt nio timmar om dagen. Faktum är att idag tillbringar ungdomar mer tid på olika medier än på skolarbete (Valkenburg & Piotrowski, 2017, s.1). I åldrarna 15-17 år är antalet flickor som

använder social media mer än tre timmar per dag fler än dubbelt så många som bland killarna (Statens medieråd, 2017, s.30).

I undersökningar som Statens medieråd har gjort redovisas det att ungdomar kommunicerar mer med varandra online än offline. Att ungdomar vill vara en del av olika gemenskaper är inte något nytt, skillnaden är att idag är detta något som sker online via olika appar till skillnad från förr då det skedde på ungdomsgården, i fotbollslaget eller i skolan (Björk, 2017, s.5). Användningen av olika kommunikationskanaler så som webbcommunities och snabbmeddelanden ökar bland unga. Simon Lindgren (2002) skriver i sin avhandling om de rådande diskurserna som media har uttalat kring ungdomar i norra Sverige under fyra olika tidsperioder mellan 30- och 80-talet. Han berättar om hur olika moderniteter har blivit föremål för moraliska paniker. Dansbaneeländet, tonårskultur, ungdomsproblem och videovåld skulle kunna jämföras med moralpaniken vi kan se kring dagens sociala medier. Ungas ökande internetanvändning beskrivs ofta i media med stora tidningsrubriker, tevedebatter och insändare. Föreläsare som avslöjar den mörka sidan av ungdomars internetanvändning; mobbing, tillgång till sexistiskt och rasistiskt material, pedofiler som söker kontakt, övervikt, trakasserier mm. Ett användarperspektiv saknas när det rapporteras om ungas användning av media och det tas ofta ur sitt sammanhang där målet verkar vara att chocka publiken (Dunkels, 2007, s.11).

Hur unga människor påverkas av media är något som vuxenvärlden oroats över så länge massmedier existerat, nya medieformer kan ses som en fara (Carlsson, 2010, s.13). Det är inte längre enbart de traditionella medierna som har möjligheten att påverka oss när det kommer till information. Vi kan dock se att ungdomar idag är mer källkritiska än de som är äldre, över fyra femtedelar av gymnasieeleverna berättar att de har fått information och utbildning i källkritik, motsvarande statistik vad det gäller vuxna är en av tre (Iis, 2017).

Inom psykiatrin och pediatriken finns många studier på hur medieanvändande påverkar ADHD, risk för övervikt och aggressivt beteende (Valkenburg & Piotrowsky, 2017, s.3). Att de ungdomar som använde media tre timmar om dagen hade svårare att somna än de ungdomar som använde media en timme om dagen, vilket i sin tur kunde leda till ökat smååtande som sedan resulterade i en ökad risk för övervikt har det gjorts flera studier på (American Academy of Pediatrics, 2011). Det har under de senaste åren gjorts en del statistiska studier i Sverige om vilka typer av social media ungdomar använder, ett exempel är

att 2012/13 svarade 80 procent av ungdomar i åldern 13–16 att de besökte facebook ofta. 2015 hade den siffran sjunkit till 26 procent (Statens medieråd, 2015, s. 52). Med den här statistiken vill vi visa på hur snabbt ungdomarnas sociala medielandskap kan ändras och vikten av att de hela tiden håller sig uppdaterad för att inte hamna utanför gemenskapen vilket kan tänkas skapa en stress bland ungdomarna.

2.3 Risker och möjligheter

Nätmobbing är ganska vanligt och kan drabba vem som helst online och kan ge upphov till depression, ångest, isolering och även självmord (O’Keeffe & Clarke-Pearson, 2011, s.801). Unga använder inte själva nätmobbing som begrepp när de talar om trakasserier, diskriminering eller mobbing utan använder ord som “hat” eller kränkningar för att beskriva negativa situationer som skulle kunna uttrycka näthat (Björk, 2017, s.84). Ungdomar kommunicerar till stor del med varandra idag digitalt antingen via en mobilapplikation eller en webbtjänst (Eek-Karlsson, 2015, s. 9). Eftersom kommunikationen via social media ser annorlunda ut från hur tidigare elektronisk kommunikation såg ut kan detta inte bara visa på hur mobbningen går till utan även till exempel vilka effekter den får. Kommunikation online behöver inte längre vara direkt och privat utan kan ske indirekt och väldigt offentligt (Whittaker & Kowalski, 2015). Ungdomarnas liv är inte uppdelat i online och offline, konflikter som startar i skolan kan sedan efter skoldagens slut fortsätta i sociala medier där fler kan blanda sig i konflikten (Björk, 2017, s.89). Att det finns negativa sidor av Internetanvändningen är de medvetna om men de har utvecklat strategier för att ta hand om det, oftast har ungdomarna lärt sig dessa strategier själva, vuxna är sällan inblandade (Dunkels, 2007, s.12). Eftersom unga vuxna, särskilt tjejer, är stora användare av social media är det viktigt att förstå på vilket sätt social media påverkar deras kroppsuppfattning (Perloff, 2014). Tjejer presenterar sig själva genom att publicera selfies, de använder olika filter för att få bilden att se så bra ut som möjligt, detta för att få fler likes (Björk, 2017, s.109).

Inom pedagogiken har det forskats på ungas samspel i sociala medier. I Eek-Karlssons avhandling från 2015, genomfördes dels en kvantitativ enkätstudie dels ett antal kvalitativa forskningsintervjuer och även en dokumentanalys. Avhandlingen visade bland annat i den första, kvantitativa studien, att det endast var en liten del av ungdomarna som upplevde att de blivit kränkta medans många av ungdomarna upplevde att de däremot fick stöd via nätet. En hel del av de som besvarat enkäten beskrev att den digitala arenan förenklar möjligheten att

visa på ett behov av stöd. I den kvalitativa studien som följde framkommer att ungdomarna ser social media som en naturlig del av sin vardag. De beskriver att för att bibehålla relationer med vänner är detta en viktig kommunikationskanal. Ungdomar som individer utvecklas till att bli en del i den sociala gemenskapen. I den avslutande dokumentanalysen analyseras policydokument från facebook för att ta reda på hur demokratiska värden förmedlas i communityns beskrivning. Dokumenten visar bland annat på att facebook vill hjälpa till att öka jämlikheten eftersom det är en arena där alla är välkomna oavsett grupptillhörighet. Resultatet av avhandlingen visar att unga har erfarenhet och kunskap om socialt lärande och bör lyssnas på eftersom det kan ge nya utgångspunkter för nya kreativa samtal kring interaktion i sociala medier (Eek-Karlsson, 2015).

Ingegerd Rydin skriver i *Barn och unga i den digitala mediekulturen* (2010) om att internet är ett medium som precis som det verkliga samhället innehåller både möjligheter och risker, men att riskerna är kraftigt överdrivna. Media rapporterar onyanserat och bidrar till att farorna tas ur proportion. I studier där ungdomarnas egna röster blir hörda är bilden en annan. När ungdomar pratar om sina vanor på internet är inte de negativa sidorna så utmärkande. Deras liv verkar istället förbättras av Internet som skapar en arena för interaktion som ungdomarna inte kan få i verkliga livet. Ungdomarna ser det som att de får ökade möjligheter (Dunkels, 2007, s.12).

2.4 Sammanfattning

Det vi kan se är att det skrivs om sociala medier inom flera olika discipliner som till exempel sociologi, teknologi, psykologi, pediatrik och pedagogik. Om vi tittar på de teoretiska perspektiven och vilka begrepp som är centrala så hittar vi bland annat social interaktion, social identifikation och samhällsliga integrationsprocesser i den litteratur vi har läst. En del författare nämner Goffmans dramaturgiska rollteori om främre och bakre regioner (Eek-Karlsson, 2015, Björk, 2017). Det vi kan se är att förut låg fokus väldigt mycket på media och med media menades då traditionell media som till exempel tv radio och tidningar för att nu fokusera mer på digitala och social media där social interaktion är kärnan. Den snabba utvecklingen inom medielandskapet gör att den sociala mediekulturen ändras hela tiden.

De ungas röst lyfts inte ofta fram i den rådande debatten om utsattheten för barn på nätet. Vuxenperspektivet var det som styrde de ofta kvantitativa studierna som gjordes och att de

antaganden som redan gjorts bekräftades med dessa (Dunkels, 2010, s.40). Vi saknar ungdomarnas egna upplevelser om vad social media har för betydelse i deras liv och vad de ser för risker och möjligheter med användningen av social media. Det är rimligt att anta att det inom en relativt snar framtid kommer att komma betydligt mer nyanserad forskning på användningen av social media eftersom den teknologiska utvecklingen på detta området går fort framåt och användningen av sociala medier i den åldersgrupp vi vill undersöka, ökar för varje år (Statens medieråd, 2017, s. 48).

3. Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt beskriver vi de teorier vi har valt att använda för att förstå och problematisera ungdomarnas egna berättelser om hur de ser på och förhåller sig till sin egen användning av sociala medier. De teorier vi kommer att använda är moralisk panik och rollteori. Vi har valt dessa teorier med fokus på studiens syfte och frågeställningar och anser att dessa teorier kommer att vara behjälpliga i vår analys. Vi kommer i detta avsnitt förklara dessa teorier.

3.1 Moralisk panik

Begreppet moralisk panik myntades av Stanley Cohen 1972 i hans bok *Folk Devils and moral panics*. Där han använde en fallstudie om mods och rockers i Storbritannien under sextiotalets senare hälft som utgångspunkt (Lindgren, 2002, s. 18). En form av moralisk panik är när en händelse avviker från normen och media överdriver händelsen, samt att det skapar en förväntning om att det som var avvikande kommer hända igen men då i större proportioner (Lindgren, 2002, s. 18). När begreppet myntades utgick det endast från en debatt och det var debatten om droger och ungdomsbrottslighet som förknippades med mods och rockers på sextiotalet. Men begreppet kan förknippas med både de moraliska paniker som framställs i media och med paniker som är orsakade av grupper eller enskilda individer. Det finns en skillnad mellan dessa två typer av paniker. I paniken som är orsakad av individer eller grupper där framställ oftast ungdomarna som det hotfulla och hemska medan i media paniken är det ofta de som ses som offer (Lindgren, 2002, s. 154).

Det finns sju kända grupper av social identitet som ofta är föremål för moralisk panik, framför allt genom media. Dessa grupper är *ungdomar och unga våldsamma män från arbetarklassen, skolvåldet med mobbning och skolskjutningar, missbrukare, människor som misshandlar barn på olika sätt, den effekt media har på ungdomar, bidragsfuskare och ensamstående mammor samt asylsökande och flyktingar*. Det vi kommer att beröra från dessa grupper är mobbning och medias effekter på ungdomar. Vuxna har länge beskyllt media för exponeringen av det onda som till exempel videovåld, rock, internetporr och tv-spel. Vuxna hävdar att ungdomarna börjar bete sig på ett sätt som inte är accepterat enligt samhällets normer efter att de blivit utsatta för denna påverkan genom media (Cohen, 2011, s.vii-xxii). Den kritik som Cohen fick för begreppet moralisk panik består i att ordet panik är så laddat och att det är fel att säga panik för det är egentligen bara en metafor för något annat. Det finns ingen moralisk

panik utan det är något som skapas till följd av det media skriver om ett särskilt ämne (Cohen, 2011, s. xxxiii).

Den moraliska paniken kommer vi att använda för att visa på hur ungdomarna upplever vad människor i deras närhet har för åsikter kring deras användande av sociala medier. Vi kommer även ta upp hur ungdomarna resonerar kring det som står i media om ungdomarnas användning av sociala medier.

3.2 Rollteori

Rollteori handlar om hur människor samspelar med andra samt hur de reagerar på grund av de tolkningar och förväntningar de har på sin omgivning. (Payne, 2005, s. 246). Vi förväntar oss att människor ska ta intryck av den aktör vi framställer oss som. Omgivningen förväntas tro på det som aktören framför dem förmedlar samt att hen besitter de egenskaper hen ger intryck av att besitta (Goffman, 2009, s. 25). Det beteende som människan har i olika sociala sammanhang styrs av olika roller. De rollerna bestäms av den enskildes förväntningar och uppfattningar av både sina egna roller och andras roller (Nationalencyklopedin). Det finns två former inom rollteori, en strukturfunktionalistisk rollteori och Goffmans dramaturgiska rollteori. Den strukturfunktionalistiska rollteori innebär att människor har olika roller beroende på vilken social struktur de befinner sig i. De roller vi har i de olika uppsättningarna speglar de positioner vi har utifrån förväntningar och beteenden. Hur vi tolkar våra roller påverkas av hur vi hanterar förändringar i vår omgivning. Goffmans dramaturgiska rollteori handlar mer om hur vi ser på andra genom hur de uppför sig i det sociala sammanhang vi befinner oss i och hur det styr vår sociala status (Payne, 2005 s 247).

Vi försöker styra andras uppfattning om oss genom att vi beter oss på ett speciellt sätt, vi väljer hur vi vill uppträda för andra på vår egen "scen". Vi betonar vissa delar av oss själva och döljer andra för att framstå på ett positivt sätt för att bli socialt accepterade. Det finns en främre region där vi visar upp vårt jag i samspel med den tillgängliga rekvisitan för att bilda produkten jaget som vi visar upp för publiken. I den bakre regionen har vi tillgång till alla de verktyg och den rekvisita vi behöver för att utforma individen vi ämnar att ställa på scen (Goffman, 2009, s. 218-219). Förr var den inramning som rekvisitan utgjorde platsbunden och de som ville använda en speciell inramning till sitt framträdande var tvungen att ta sig till den platsen där den speciella inramningen fanns (Goffman, 2009, s. 29). De sociala roller som det

talas om när det gäller rollteori är situationsspecifika roller, kulturella roller, könsroller och yrkesspecifika roller (Nationalencyklopedin). Den kritik som riktas mot rollteori är att teorin inte bidrar till tekniker för att hjälpa till att förändra eventuella felinlärda beteenden eller för att hantera personliga och känslomässiga reaktioner i olika rollkonflikter utan teorin riktar endast strålkastaren mot dessa (Payne, 2005, s. 248).

Rollteorin kommer att användas för att se om det ungdomarna visar upp på sina sociala medier är deras rätta jag eller om de har en social identitet som de visar upp och en som de döljer på sina sociala medier. Visar de upp samma sociala identitet på de olika sociala medierna, eller visar de upp olika roller på olika medier? Vidare kommer vi genom rollteorin förhoppningsvis få förståelse för ungdomarnas olika roller inom det sociala sammanhang de befinner sig i.

4. Metod

I detta avsnitt kommer vi att förklara hur vi har gått tillväga för att utföra vår studie samt redogöra för de etiska överväganden vi har tagit hänsyn till genom hela vårt examensarbete.

4.1 Tillvägagångssätt

Det första vi gjorde var att ta reda på vad vi vill ha reda på i vår studie och varför. När vi valt ämne så formulerade vi syfte och frågeställningar till studien (Kvale & Brinkman, 2014, s.144). När vi var nöjda med formuleringen av frågeställningarna bestämde vi oss för vilken metod vi skulle använda oss av, vi valde att göra en kvalitativ studie med öppna intervjuer med ungdomarna eftersom vi ville få med deras egna reflektioner och upplevelser kring sin användning av social media. Kvaliteten på de intervjuer som vi har genomfört är beroende av flera olika parametrar. För att få fram det bästa möjliga material så krävs det av oss som intervjuar att de frågor vi ställer gör att ungdomarna vill dela med sig av den information de besitter så informationsrikt och detaljerat som möjligt. I den kvalitativa forskningen så är det vi som intervjuare som är ett viktigt instrument för hur intervjun blir. Det är beroende på hur bra intervjuare vi är om det kommer gå att validera den information vi får (Kvale, 1997; Patton 1990:14 refererad i Larsson, 2005, s. 102).

4.2 Urval

När vi gjorde vårt urval så frågade vi ungdomar i vår närhet om de hade möjlighet att prata med sina vänner om de tyckte det var okej att vi tog kontakt med dem. Detta sätt kan ses som ett snöbollsurval, där vi ber personer vi har varit i kontakt med att fråga vänner och bekanta om de kan tänka sig vara med (Billinger, 2015, s. 174-175). Kriterierna vi hade för ungdomarna var att de skulle vara i åldern 15 till 19 år och att de använde social media i någon utsträckning. Samtliga ungdomar vi kontaktade var villiga att ställa upp på att delta i vår studie. Ungdomarna vi har intervjuat är av olika kön och har olika etnicitet och bor i olika förorter till Stockholm. Detta hoppas vi ska göra studien mer intressant än om gruppen varit mer homogen. Ungdomarna i de olika intervjuerna känner inte varandra. Vi genomförde intervjuer med totalt sju stycken ungdomar uppdelat på fyra intervjutillfällen.

4.3 Intervjuer

Vi som författare behöver ta fram en väl genomtänkt intervjuguide (se bilaga 1) med relevanta frågor som stämmer överens med vårt syfte (Patton, 1990:290f, refererad i Larsson, 2005, s.102). Innan vi bokade in intervjuerna med ungdomarna så formulerade vi frågor till vår intervjuguide. Vi delade in frågorna i intervjuguiden efter olika teman för att få ett så rikt material som möjligt att arbeta med. De teman vi använde oss av är *användning av social media, upplevelse samt mobbning och självkänsla*. Vi planerade i stora drag vem av oss som skulle prata när, så att vi inte skulle prata i mun på varandra eller avbryta varandra, samt att det skulle bli ett bra flyt i intervjuerna. När vi bokade in intervjuerna så lät vi ungdomarna välja vart vi skulle ses så de skulle känna sig trygga i mötet med oss. Tre av intervjuerna skedde i hemmiljö och en intervju gjordes på ett café i närheten av informanternas skola. Majoriteten av intervjuerna har gjorts med två ungdomar i taget så att vi inte skulle hamna i en numerär maktposition, endast en intervju är gjord med en ungdom och då var endast en av oss med. Innan vi påbörjade själva intervjun frågade vi ungdomarna om det kändes okej för dem att vi spelade in själva intervjun (Eriksson-Zetterquist och Ahrne, 2015, s.49-50). Innan vi satte på inspelningen småpratade vi lite för att de skulle känna sig avslappnade med oss. Vi gick även igenom informationsbrevet (se bilaga 2) med dem för att se om det var något i brevet som var oklart för dem. Det är vår främsta uppgift som intervjuare att se till att intervjupersonerna känner att vi är intresserade och engagerade i det som de har att säga. Kvaliteten på den informationen vi får är helt beroende på vårt eget engagemang, om vi framstår som ointresserade av det våra intervjupersoner har att säga kommer den informationen vi får med största sannolikhet kännas andefattig (Patton, 1990:278–79, refererad i Larsson, 2005, s. 102).

4.4 Transkribering

Intervjuerna har transkriberats löpande vartefter de har genomförts. Ungdomarna har avidentifierats och tilldelats nummer från ett till sju, detta för att garantera att det inte ska kunna gå att härleda vem som sagt vad. Vid transkribering har vi skrivit ur skratt med haha vid kortare skratt och skrivit ut ordet skratt vid längre skrattande. Pauser har markerats med , och om ungdomarna talat före eller efter ett citat vi använt i vår studie så är detta markerat med tre punkter. Vilka tecken vi skulle använda oss av i transkribering av det inspelade materialet kom vi överens om innan vi påbörjade transkriberingen för att det skulle bli enhetligt i alla utskrivna intervjuer (Kvale & Brinkman, 2014, s. 221). Intervjuerna har

varierat mellan 18 minuter och 53 minuter. Transkriberingarna varierar mellan sex och tretton sidor text med Times new roman, 12pt och 1,5 i radavstånd.

4.5 Analysverktyg

Vi har analyserat det insamlade materialet med analysstrategin meningskoncentrering som grund. Det innebär att vi har omformulerat och kortat ner de svar vi fått från våra informanter. Vi har även sammanfattat de svar vi fått från flera informanter till en mer kortfattad text (Larsson, 2005, s. 106). Vi har i analysen fokuserat på de teman vi använt i intervjuguiden (bilaga 1) och utgått från de frågeställningar vår studie har för att kunna söka efter gemensamma nämnare i informanternas svar för att på det sättet hitta huvudteman (Kvale & Brinkman, 2014, s. 247-249). Genom att vi bryter ner informanternas svar och sammanfattar de svar vi fått får vi ett mer överskådligt empiriskt material där vi lättare kan utläsa resultatet av vår studie. Vi kommer att rapportera resultat och analys separat.

4.6 Uppsatsens trovärdighet

Vi har inte med vår studie försökt att presentera ett generaliserbart resultat, det vi har velat göra är att belysa vikten av att ungdomar får sina röster hörda i ämnen som berör ungdomar. Vi är medvetna om att antalet intervjuer som har genomförts inte räcker till för att göra vår studie generaliserbar i största allmänhet. Vi kan ändå se att den kunskap vi fått från de intervjuer vi gjort kan appliceras i andra relevanta situationer inom detta ämne och på det sättet räknas som generaliserbar i dessa situationer (Kvale & Brinkman, 2014, s. 310-311). Vi menar att vår studie är viktig att göra dels för att vi ser att det saknas forskning där ungdomarnas röst blir hörd, dels för att se om vi genom våra intervjuer får fram ett annat resultat än vad som framkommit i tidigare forskning och då kan vara en försmak till ett större forskningsprojekt inom området.

Efter att alla intervjuer är utförda och allt material har transkriberats har vi för att öka reliabiliteten i vår studie läst igenom det empiriska materialet var och en för sig för att lära känna materialet bättre. Vi har sedan gått igenom materialet tillsammans för att se om vi har kommit fram till samma slutsatser när vi har läst igenom det ungdomarna säger. Reliabiliteten i en kvalitativ intervju beror på om intervjuaren vid insamlingen av det empiriska materialet prövar konsistensen i de svar hen erhåller från sina intervjupersoner, vilket kan göras genom

att intervjuaren ställer liknande frågor som fokuserar på samma sak för att se om intervjupersonen svarar ungefär likadant varje gång. Ett annat sätt att undersöka reliabiliteten är att låta två olika forskare skriva ut samma avsnitt av den insamlade datan för att se om de kommer fram till samma sak i sin analys (Kvale, 1997, Patton, 1990, refererad i Larsson, 2005 s. 117). Vi tyckte inte det var svårt att bedöma studiens reliabilitet efter transkriberingen av intervjuerna med ungdomarna då dessa svarade med sådan säkerhet på varje fråga att vi inte kunde uppfatta någon ambivalens och därför inte heller ifrågasätta uppriktigheten i deras svar.

Validiteten i vår studie kommer att vara beroende av hur tydligt de som läser vår studie kan skapa sig en bild av det fenomen, ungdomars upplevelse kring social media, vi studerar, genom att de kan ta till sig de tematiseringar och beskrivningar vi gör av ämnet (Carlsson, 1991:97, refererad i Larsson, 2005, s.117). Kvale (1997, refererad i Larsson, 2005, s.117) menar att validiteten i en kvalitativ intervju beror på hur skickliga vi intervjuare är på att ifrågasätta och kontrollera våra egna upptäckter. Vi har i vår studie sett att de resultat av de frågor vi ställt är jämförbara med resultat i andra studier angående ungdomars användning av social media och internet. Vi kan därför se att vår studie har en bra validitet på skalan förutsäggande validitet (Lilja, 2005, s. 296).

4.7 Etik

I all forskning där det förekommer informanter bör undersökaren inhämta samtycke från informanterna. Är det barn som ska vara informanter bör samtycke inhämtas från deras vårdnadshavare (Johansson, 2011, s. 250). Då ungdomarna som är med i vår studie är över 15 år behöver vi inte ha samtycke från deras vårdnadshavare (Källström Cater, 2015, s.72).

Vi har skrivit ett informationsbrev (bilaga 2) till ungdomarna där vi skriver om de etiska krav som forskningsrådet har utformat för att skydda individer som medverkar i forskning. Vi gick även igenom detta brev med dem och förklarade för ungdomarna exakt vad dessa etiska krav innebär för dem och deras medverkan i vår studie.

Vi har även i vår studie tagit forskningsrådets etiska krav i beaktande. Dessa fyra huvudkrav från forskningsrådet är, informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet samt

konfidentialitetskravet, de är de krav som forskningsrådet anser att en forskare måste väga mot individskyddskravet för att få en god kvalitet på sin forskning (Johansson, 2011, s. 250).

Det innebär att vi informerat våra informanter om vad vår studie kommer att handla om och att de själva fått avgöra om de vill delta eller inte delta och även om de säger ja till en början kan de närsomhelst under intervjun avbryta sin medverkan. Vi har även informera våra informanter om att all data vi kommer att samla in kommer att avkodas så att det inte kommer gå att identifiera de som medverkar i studien, så deras medverkan kommer att vara anonym.

Det är även viktigt att vi informerar de som väljer att medverka om att det vi gör är en C-uppsats som vi skriver under vår utbildning till socionomer på Högskolan i Gävle och att den kommer att publiceras på en databas som heter DiVA där andra kommer kunna läsa den men att den inte kommer användas på något sätt så de som har medverkat kan komma att påverkas och inte heller kommer att användas i något kommersiellt syfte (Svensson & Ahrne, 2015, s. 29).

5. Resultat

I detta avsnitt kommer att redogöra för vårt resultat. Vi har fått fram en stor mängd intressant information från ungdomar vi har intervjuat. Vi väljer att nedan ta med de delar som är mest relevanta och responderar med vårt syfte och våra frågeställningar. Vi har pratat med ungdomarna om deras könstillhörighet och pronomen och eftersom samtliga identifierar sig inom det binära spektrumet kommer vi därför i texten referera till tjejer och killar.

På vilket sätt resonerar ungdomarna kring sitt användande av sociala medier?

Den dagliga användningen av sociala medier hos de ungdomar vi intervjuat varierar mellan fyra och fjorton timmar per dygn. Samtliga ungdomar berättar att de startar dagen med att titta på sociala medier, ibland redan före de stigit upp ur sängen. Under skoldagen försöker de flesta av dem avstå helt från sociala medier, i alla fall under lektionstid, men från det att skoldagen är över använder de sociala medier tills det är dags att sova. Ingen av ungdomarna upplever att det är någon större skillnad på användandet mellan vardag och helg. Samtliga ungdomar anser att de är aktiva på sociala medier bara de går in och tittar, de beskriver att de inte själva behöver interagera för att räkna sig som aktiva. Mobiltelefonen är det verktyg som de använder sig av i störst utsträckning när det kommer till social media. De flesta av ungdomarna tror att andra tycker att ungdomar generellt använder sina mobiler och social media för mycket och de kan delvis hålla med om detta. De flesta av ungdomarna vi intervjuat säger sig använda social media till viss del som tidsfördriv för att inte vara sysslolösa, ha tråkigt eller för att undvika obekväma situationer.

“...det är liksom ett tidsfördriv och om jag liksom har kommit för tidigt till ett möte eller nått och jag skulle sitta där i en halvtimme och inte göra någonting så skulle ju det inte vara särskilt kul...” (intervjuperson 6)

Ungdomarna resonerar även kring att de lätt blir uttråkade och rastlösa.

“Det är lite som att man blir beroende av att ständigt göra någonting snarare än att vara beroende av själva sociala medierna för att man är så van vid att hela tiden få stimuli från eh alla olika grejer i sociala medier och personer så man blir ju lätt uttråkad när man konstant e uppkopplad.” (intervjuperson 7)

Tjejerna i vår studie använder social media mellan sex och fjorton timmar per dygn och de berättar alla att de får kritik och synpunkter på sitt användande framförallt av föräldrar.

“Eh jaa det skulle jag väl säga att det finns för att dels är det väl föräldrar som tycker att man kanske använder det lite väl mycket och inte interagerar eh tillräckligt på typ helger eller vardagar eftersom man sitter så pass mycket med det, men också en själv liksom som kanske faktiskt tycker att man använder det lite väl mycket ibland och inte riktigt gör det man ska eller eh så, men ah det är väl föräldrar jag tror inte vänner har så mycket synpunkter i alla fall.” (intervjuperson 5)

“Mamma, hon säger att jag använder det för mycket att jag är för mycket i min värld typ.” (intervjuperson 3)

Killarna vi intervjuat använder social media mellan fyra och sex timmar per dygn och ingen av dem upplever att de får varken kritik eller synpunkter på sitt användande.

De sociala medier som dessa ungdomar använder sig av är snapchat, instagram, facebook, twitter, tumblr, amino och youtube. När vi frågar dem om vilken av dessa som de använder sig av mest svarar de flesta snapchat. Anledningen till att de använder just denna mest säger ungdomarna är den snabba kommunikationen.

“Det är lättare att ha snapchat än att ha någons telefonnummer.” (intervjuperson 2)

“Jag använder snapchat mest för att då kan jag prata med kompisar, och jag har börjat bli jätteberoende av appen så det är också därför.” (intervjuperson 4)

Anledningarna till att ungdomarna använder sig av social media är framförallt för att kommunicera med andra och fördriva tiden. En av ungdomarna säger

“...asså det är både för att man själv vill det, för den sociala interaktionen med andra, för att det är ett sätt att underhålla sig själv.” (intervjuperson 5)

Alla ungdomarna upplever sig ständigt tillgängliga på sociala medier eftersom de får notiser när någon vill dem något via apparna. De är sällan frånvarande från sociala medier bara

undantagsvis då de till exempel reser eller om batteriet på mobilen tar slut. Ungdomarna reagerar mycket olika på situationer då de oväntat inte har tillgång till sociala medier.

"...om telefonen har dött på väg hem från skolan asså det är chill..." (intervjuperson 1)

"Då skulle jag få panik" (intervjuperson 3)

I de fall då frånvaron från sociala medier är planerad, som till exempel vid semestrar eller skolresor, där de endast får tillgång till mobil eller wi-fi någon timme per dag upplever de ändå att det kan vara positivt med en paus. Ungdomarna berättar att de upplever att det kan vara jobbigt de första fem minuterna de är utan sina sociala medier men att ju längre tiden går desto mindre reflekterar de över att de inte är där.

"...det kan vara bra med en paus och vara asså med sig själv typ eh och inte får massa intryck av annat eller av massa andra människor." (intervjuperson 5)

"Jag har också testat att vara utan telefonen, jag blir i alla fall typ så här gladare man hade roligare med de som var runtomkring man fick mer saker gjorda." (intervjuperson 2)

Hur resonerar ungdomarna kring de risker och möjligheter de kan se med sociala medier?

När vi pratar med ungdomarna om vilka risker de ser med social media så nämner de näthat, mobbning, kroppsfixering och stress. De är alla medvetna om att näthat och mobbning förekommer och har någon gång stött på det i sina flöden men endast en av dem berättar om att hen själv varit utsatt för det. De flesta av dem påpekar att det näthat de sett förekommit på större plattformar hos mer kända personer och inte bland deras vänner.

"Nä det är ju främst public personas typ, offentliga människor som eh som jag har sett..."
(intervjuperson 7)

Killarna i vår studie berättar att de inte känner att deras självbild blir påverkad av det de ser på social media de tror däremot att det är större press på tjejerna när det kommer till

kroppsfixering och utseende. Detta bekräftar tjejerna i sina berättelser, två av dem berättar om att de lidit av ätstörningar.

“Ah ehm asså jag jag som jag har ju liksom lidit av en ätstörning och jag kan absolut säga att sociala medier ehm hade en stor del av det...” (intervjuperson 6)

Men även de andra tjejerna berättar om att de påverkas av de bilder som de exponeras för i social media. För att undvika att eventuellt må dåligt av det som de ser i sina flöden så har många av ungdomarna en strategi för att slippa se dessa bilder. De berättar att om de följer någon som lägger upp bilder som de känner att de inte orkar med så slutar de att följa dem. Samtliga ungdomar påpekar att det är de själva som väljer vem de följer och att de själva formar sina flöden.

“...jag har rensat mitt flöde, vilka jag följer och det har hjälpt väldigt mycket också...”
(intervjuperson 6)

“...man väljer ju vad man vill kolla på och vem man vill prata med och så vidare...”
(intervjuperson 1)

De flesta av ungdomarna säger att de är noga med vad de lägger upp på social media och hur de framställer sig själva, även om de är noga med att poängtera att de är noga med det även utanför nätet. Det är viktigt för dem att det de lägger ut ska se bra ut och att det de skriver ska vara genomtänkt och unikt. De flesta tror inte att den bild de ger av sig själva uppfattas som en äkta bild av deras person och de tror inte heller att bilden de får av andra på social media stämmer helt överens med verkligheten. De är medvetna om att de flesta lägger upp sådant som är positivt och glatt och den mörkare sidan av ens mående eller dylikt väljer de flesta att inte dela med sig av.

“Man visar ju inte upp sina dåliga sidor eller den dagen då man låg där typ och hade jätteont i magen hela dagen och kände sig som en stor hög. Det är inte då man lägger upp en bild å ba jaaa här ligger jag och känner mig som en stor hög. ” (intervjuperson 4)

Stress är något som ungdomarna pratar om i olika sammanhang under intervjuerna. En del av ungdomarna upplever ingen stress i samband med användningen av social media medan andra

talar om att det är “äckligt stressande”. De upplever stressen olika, någon känner sig stressad över att hela tiden behöva se så att den inte missar något, någon känner sig stressad över att den inte har delat något på länge. Även om flera av dem upplever någon form av stress i användandet av social media är det endast en som ser det som ett problem. Dock är det två ungdomar som själva anser sig ha utvecklat ett beroende av social media. En av dessa ungdomar säger sig ha utvecklat ett ohälsosamt beroende till sin mobil och social media men berättar samtidigt:

“...när jag har mått dåligt har jag ju använt sociala medier som en flykt från mina problem och det kan man ju se som positivt eller negativt eh men samtidigt eh under den tiden som jag mådde väldigt dåligt skulle jag inte ta mig igenom om jag inte haft någonting att skratta åt som jag kunde asså tycka om att göra eh och liksom fördriva tiden med om jag skulle bara ha suttit hemma hela dagarna ehm och kunna tänka på hur deprimerad jag var och hur skit jag tyckte livet var, utan liksom något sätt att kunna tänka på något annat eller liksom eh få glömma det eh så skulle jag nog inte velat leva kvar liksom...” (intervjuperson 6)

Alla ungdomar vi har pratat med ser sociala medier som något värdefullt i sin vardag. De nämner att social media hjälper dem att få tillgång till nyheter från hela världen, hålla kontakt med släkt och vänner, att de lär sig språk, de får möjlighet att ta del av andras åsikter och information som de annars inte hade fått tillgång till.

“Asså från mina sociala medier så ser jag ganska mycket nyheter runt om i världen, asså man blir ju på ett sätt allmänbildad och man får lära sig ganska mycket...” (intervjuperson 1)

“Man kan ha kontakter med hela världen” (intervjuperson 2)

“Ja asså jag blir väldigt glad när mina posts blir gillade och det jag delar får kommentarer och feedback ehm haha väldigt glad blir jag och det är stärkande när någon tycker om det jag säger och det jag gör.” (intervjuperson 6)

“...folk pratar om rasism, hbtq+ frågor och sånt ah om man väljer att följa de kontona, vilket jag gör i viss utsträckning där jag får jättemycket pepp och kan läsa mig till och lära mig massa bra saker liksom där, information som jag inte fått om jag inte följt kontona...” (intervjuperson 5)

Det ungdomarna framhåller som det absolut mest värdefulla med sociala medier är att det är en snabb kommunikationskanal som de har nytta av även i sitt skolarbete, då de snabbt kan få hjälp och vägledning av sina kamrater på ett för dem mycket enkelt sätt. Flera utav ungdomar uttrycker att de kan få pepp och stöd via sina sociala medier om de mår dåligt. De känner att deras vänner är mer lättillgängliga på sociala medier och kan därför få snabbare återkoppling där. De beskriver också att det många gånger kan vara lättare att ge uttryck för sina känslor via social media än i verkliga livet.

“Ja asså det är ju lättare att få stöd eller eh det är nästan lättare dela med sig på sociala medier genom mobilen än att liksom gå upp till en kompis och ba jag mår skit idag typ ehm det är liksom lättare att nämna det om man sitter och pratar med nån och så ba “ jag mår inte så bra idag blablابلابلabl...” (intervjuperson 6)

Ungdomarna pratar om risker med att inte ha sociala medier, att det kan leda till ett utanförskap och en social isolering. Ungdomarna berättar att social media gör att de kan vara uppdaterade på vad som ska hända efter skolan eller till helgen och att den informationen kanske ibland bara förekommer på sociala medier. De ser vikten för sin sociala samvaro vara beroende på om de har tillgång till sociala medier eller inte, risken för utanförskap ökar om de inte använder social media.

“Om man inte använder snap så har man inte lika mycket koll på vad ens kompisar ska hitta på man hänger inte med” (intervjuperson 2)

“Det kan också göra att man känner sig lite utanför och typ bortglömd” (intervjuperson 3)

“Jag har i princip all min kontakt från min mobil liksom jag pratar med mina vänner genom min mobil ehm så att för mig så skulle konsekvensen bli att jag blir väldigt isolerad socialt” (intervjuperson 6)

Hur resonerar ungdomarna kring hur vuxenvärlden ser på ungdomars användning av social media?

När vi under intervjuerna pratar med dem om hur de uppfattar att media rapporterar kring ungdomar och sociala medier reflekterar de kring att de sällan får höra om det som är bra med

sociala medier. Ungdomarna menar på att media förmedlar en i deras mening negativ bild av ungdomar och deras användning av social media. Att det skrivs och berättas om att social media upptar för mycket av de ungas tid och att den psykiska hälsan blir sämre och att de inte är sociala nog i verkliga livet och att det kan vara farligt med social media. Samtliga ungdomar berättar att de inte delar bilden som de upplever att media beskriver.

“Nej det skulle jag inte säga, jag blir snarare trött på att det är den bilden som konstant framställs för att det är liksom inte bara negativa saker med det, det finns negativa aspekter men det är inte allt och det handlar väldigt mycket om hur vi använder oss av dem...”(intervjuperson 7).

Ungdomarna reflekterar kring att en hel del vuxna omkring dem samt media anser att ungdomar bara sitter med sina mobiltelefoner och är asociala och går miste om världen omkring dem, medan de själva försöker förmedla att det är just sociala de är men att de väljer vem de är sociala med oavsett om de befinner sig på samma plats i just den stunden eller inte.

“Är det någonting man är så är det social men det är på en helt annan nivå.” (intervjuperson 7).

6. Analys

I detta avsnitt kommer vi att analysera det empiriska material vi fått fram i vårt resultat med utgångspunkt från de valda teorier vi har i vår studie.

6.1 Moralisk panik

Några av ungdomarna påtalar att vuxna i deras närhet är påverkade av den bild som media ger av ungdomars användning av sociala medier och att de tar det som en sanning och inte hör det som ungdomar själva förmedlar. De som tillhör en äldre generation än ungdomarna ser det sociala samspelet och den sociala interaktionen som sker ansikte mot ansikte som norm, för ungdomarna är det en del av deras sociala interaktion men absolut inte den enda. Det vuxenvärlden uppfattar som ett asocialt beteende är för dem en stor källa till social interaktion (jfr Eek-Karlsson, 2015). Den moraliska paniken som beskrivs i media (Cohen, 2011; Lindgren, 2002) handlar inte sällan om att ungdomar blivit utsatta för kränkningar och sexuella övergrepp medan det som ungdomarna förmedlade till oss var att det inte är något som de har blivit utsatta för även om de känner till att det finns. Dels i vår studie och dels i den tidigare forskning vi läst där ungdomars röster görs hörda framgår det att det är en väldigt liten del som blir utsatta för kränkningar och hat på nätet. Likväl som det är en majoritet av ungdomarna som känner att dom får pepp och blir stärkta av interaktionerna på social media (jfr Eek-Karlsson, 2015).

Att vuxna väljer att lyssna mer på det media belyser angående social media och ungdomars användning, än vad de lyssnar på ungdomarna som faktiskt är de som upplever och påverkas av social media och dess risker och möjligheter, är kanske en felprioritering. Något vuxenvärlden borde ha lärt sig från moralisk panik sedan tidigare som till exempel dansbaneeländet och videovåldet (Lindgren, 2002), är att de faror som får mycket publicitet kanske ändå inte är så överhängande. Den moraliska panik som i någon mån kan sägas råda kring ungdomars användning av social media, kan påverka ungdomars egna uppfattning kring vad som är ett dåligt användande av sociala medier. Detta kan i sin tur leda till att ungdomarna själva benämner sitt användande som ett beroende i negativ bemärkelse. Vi kan i vår studie dra paralleller mellan ungdomarnas användning och hur mycket kritik de får för sin användning. Mellan de två ungdomar som använde social media minst respektive mest, skiljer det tio timmar per dygn. Den person som använde social media mest var också den person som fick mest kritik från sin omgivning för sin användning (jfr Cohen, 2011). I den moraliska

paniken nämner media att ungdomar kan må så dåligt att de väljer att ta sitt eget liv detta kan vi även se i den tidigare forskningen (jfr O’Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). I vår studie är det en av ungdomarna som beskriver sitt användande som ett ohälsosamt beroende. Samtidigt framkommer det att social media har fungerat som livlina för henne då hon har kunnat få en paus från sitt eget ältande om sitt dåliga mående, kunnat få skratta och interagera på sina villkor med andra utan att behöva tänka på det som fick henne att må dåligt. Social media kan enligt vår studie hjälpa till att rädda liv.

Den uppfattning vi får när vi pratar med ungdomarna är att de är bättre rustade mot de risker som finns på nätet än vad vuxna kanske är. De har inte alltid samma form av relation till sina följare eller de som de följer på nätet som vuxna har. Vuxna har i större utsträckning sina nära vänner på sina sociala medier medan ungdomarna även kan ha följare som de aldrig träffat i verkligheten. Ungdomarna i vår studie har själva utvecklat fungerande strategier, som att sluta följa de personer som publicerar material de inte orkar med. De ser inget problem med detta, utan poängterar att det är de själva som formar sina sociala medier och det är de själva som väljer vad de tar del av och vem som får ta del av det ungdomarna själva publicerar. Detta kan vi även se i tidigare forskning där ungdomar på egen hand utvecklar strategier för att bemöta de risker de själva kan se med sociala medier (jfr Dunkels, 2007). I vår studie ser vi att ungdomarna tar del av information och nyheter via sociala medier. Maria Dufva nämner i *Mitt barn på nätet* (2017) vikten av att vi vuxna lär våra barn att vara källkritiska. Internetstiftelsen i Sverige (2017) visar att ungdomarna har större kunskap kring hur de gör för att vara källkritiska än vuxna, ungdomarna har fått lära sig det i skolan redan på mellanstadiet. Vi kan se att det samtidigt är bra om vuxna visar intresse för vad ungdomarna tar till sig av den information de får på internet och sociala medier.

Om ungdomarna var de som skrev tidningsartiklarna kring ungdomars användning av social media skulle de sannolikt se annorlunda ut. Ungdomarna ser betydligt fler möjligheter än risker med social media och påtalar dessa, de ser även att social media har något värdefullt att tillföra bland annat när det gäller kommunikation, information och lärande (jfr Eek-Karlsson, 2015). Vikten av att vara källkritisk när det kommer till att ta del av information och nyheter via sociala medier är något ungdomarna är medvetna om. Media och vuxenvärlden förstärker bilden av att ungdomar missar saker eftersom de ständigt sitter med mobilen och social media (jfr Cohen, 2011), medan ungdomarna själva försöker förmedla att om de inte är där så hamnar de utanför gemenskapen och det sociala samspelet. Skulle ungdomarna vara de som

skriver till exempel debattartiklarna i tidningarna så skulle istället rubriken kunna lyda ”Stackars ungdom som inte har tillgång till social media, du hamnar utanför det sociala samspelet.” Den moraliska paniken skulle då vara motsatsen till hur den är idag.

6.2 Rollteori

Genom intervjuerna kan vi se att ungdomarna har svårt att vara sysslösa och att många använder social media som ett tidsfördriv. Ungdomarna har svårt att vara utan sina sociala medier, mycket för att de upplever att de har tråkigt utan dem och även för att de upplever ett behov av att ha snabb tillgång till sina vänner. Sociala medier kan vara stärkande för deras gemenskap och deras självkänsla genom att de snabbt kan kommunicera med varandra och de kan få snabb återkoppling om de mår dåligt (jfr Björk, 2017; Eek-Karlsson, 2015). Det är av stor vikt för ungdomarna att inte hamna utanför gemenskapen, eftersom detta kan leda till att de förlorar den roll de har i vänskapskretsen. Ungdomarna är rädda för att hamna utanför gemenskapen på grund av att de missar information, de är rädda för att glömmas bort.

När ungdomarna publicerar något om sig själva så visar de upp det i det som Goffman kallar de främre regionerna. Nu till skillnad från förr så har du inramningen till din scen i din mobiltelefon, du väljer själv de filter du vill använda på det du vill visa upp på dina sociala medier. Inramningen är inte längre platsbunden (jfr Goffman, 2009). Social media hjälper till att stärka de roller som ungdomarna dels ger sig själva och dels ges av andra i både positiv och negativ bemärkelse. Om man har en stark roll i gemenskapen utanför sociala medier så kanske inte ett avbrott från dessa gör lika mycket som om man har en mindre etablerad roll i sin vänskapskrets. Om de har en stor skara följare som inte tillhör deras nära vänner så kan det vara så att ungdomarna känner att de behöver befästa sin roll genom frekventa uppdateringar och då kan ett plötsligt avbrott kännas väldigt jobbigt. Däremot om avbrottet från sociala medier är planerat och de har haft möjlighet att förbereda sig så kan de se att det kan leda till bra saker. De kan då genom avsaknad av social media bygga på andra relationer som inte är beroende av social media för att förstärka de roller de har där.

När det kommer till ungdomarnas självbild och kroppsuppfattning ser vi att social media påverkar dem alla på olika sätt. Det vi kan se är att tjejer är mer mottagliga för yttre påverkan och att även killarna reflekterar över att det påverkar tjejerna i större utsträckning än dem. Det är precis som Perloff (2014) skriver viktigt att förstå hur social media påverkar tjejers

kroppsuppfattning. I vår studie ser vi att två av tjejerna har haft problem med ätstörningar och en av dem påpekar att just sociala medier hade en stor del i detta. De förväntningar som både tjejer och killar har på hur de ska framställa sig på sociala medier påverkar i sin tur hur de själva förmedlar sig på sina sociala medier. Samtliga ungdomar vi har intervjuat är noga med hur de presenterar sig själva på sociala medier, det är deras sätt att styra hur andra ska uppfatta dem för att de ska befästa de roller de vill ha (jfr Goffman, 2009). De är noga med att själva inte kränka någon annan och att vara en bra förebild för andra. De vill vinna social acceptans genom att framställa sig själva på ett positivt sätt (jfr Björk, 2017).

Vi kan se att på grund av att ungdomarna har tillgång till social media konstant, eftersom de har med sig sin mobil överallt, ökar risken för att de ska utsättas för kränkningar eller mobbning. Detta eftersom den eventuella mobbning som förekommer i skolan och på andra fysiska arenor, på grund av de roller och positioner som ungdomarna har inom dessa arenor, inte slutar bara för att ungdomen går därifrån. Majoriteten av de ungdomar vi har intervjuat har inte själva varit utsatta för den typen av mobbning men vi kan se detta i den forskning vi läst bland annat i Björk (2017).

Ungdomarnas sociala medier är en konstruerad bild utav hur de vill att de ska se ut, både deras interaktion med andra och deras självpresentation. Vi kan se att ungdomarna väljer att inte visa upp hela sig själva på sociala medier, de producerar en bild som passar in i den roll de ser sig själv ha. Konsekvenserna för ungdomarna av att offentligt lägga upp något mer autentiskt vid tex dåligt mående eller som inte svarar mot den roll de försöker förmedla, blir att det stör deras konstruerade roll. Detta precis som i verkliga livet där de väljer vilka sidor av sig själv de visar för olika vänner och bekanta. Som Goffman skriver i *Jaget och maskerna* (2009) väljer ungdomarna vilken roll de vill att andra ska se, vilken aktör de visar upp på sin scen. Samtidigt som ungdomarna vill vara unika i sin framtoning så vill de vara en del av gemenskapen, ingen får sticka ut från normen som finns i samhället eller på sociala medier där alla ska vara lika men fortfarande vara unika. Ungdomarna menar på att de inte kan lägga ut ett inlägg i sina offentliga flöden om att de mår dåligt för då finns risken att de uppfattas som avvikande. De kan däremot skicka det i direktmeddelande till sina nära vänner där de berättar att de mår dåligt och då kan få stöd (jfr Björk, 2017).

7. Diskussion

Vi kommer i detta avsnitt presentera de viktigaste resultaten, diskutera resultatet och metoden för att sedan presentera förslag till fortsatt forskning.

7.1 Huvudresultat

Syftet med vårt examensarbete var att ta reda på hur några ungdomar förhåller sig till social media i sin vardag. Vi ville med hjälp av våra frågeställningar, "På vilket sätt resonerar ungdomarna kring sin användning av social media?", "Hur resonerar ungdomarna kring de risker och möjligheter de kan se med social media?", "Hur resonerar ungdomarna kring hur vuxenvärlden ser på ungdomars användning av social media?" svara på studiens syfte.

Vi som författare anser att de viktigaste resultaten som framkommit, utifrån vår studies resultat och analys, är att ungdomarna ser de risker som följer med användningen av social media och har strategier för hur de bemöter de risker de kommer i kontakt med. Ungdomarna ser betydligt fler möjligheter med sin användning av social media och anser att den hjälper dem i flera avseenden vad gäller till exempel kommunikation, gemenskap och informationsinhämtning. De ser att med hjälp av den snabba kommunikationen kan de på ett enkelt sätt dels behålla vänskapskontakter över hela världen och dels nå ut och få hjälp vid läxläsning eller när de mår dåligt. Möjligheten till att snabbt ta del av nyheter och kunskap ökar med användandet av sociala medier och detta är något som ungdomarna ser som mycket positivt. Majoriteten av ungdomarna i vår studie ser att vuxna ofta har åsikter kring mängden tid de spenderar på sociala medier. Ungdomarna upplever även att media visar en negativ bild av ungdomars användning av social media. De upplever också att vuxna ser dem som asociala när de använder social media och mobiltelefon i den utsträckning som de gör. Ungdomarna i vår studie delar inte den bild de upplever att media eller vuxna beskriver när det kommer till ungdomar och social media.

7.2 Resultatdiskussion

Det resultat vi har fått genom de intervjuer vi haft med ungdomar är inte oväntat, det visar på liknande resultat som det vi har läst om i tidigare forskning. Vi anser att resultatet av vår studie är generaliserbart i situationer då det pratas om social media och ungdomar i den valda åldersgruppen, eftersom vi kan se liknande resultat i flera större studier. Det kan tänkas att

den rådande moralpaniken kring sociala medier är beroende av att det gjorts så få forskningsstudier där ungdomarna själva har fått komma till tals. Moralpaniken visar att ungdomars och vuxnas bild av social media är mycket olika och att de har skilda sätt att ta till sig olika moderniteter. De unga har en förmåga att ta emot allt nytt som någonting positivt, något de måste testa. Medan de vuxna ofta är mer tveksamma och talar om risker. Vuxenvärlden fokuserar på det som är känt för dem, som de känner sig trygga med och säger sig veta är bra, som att träna, träffa vänner eller skolarbete. Det de vuxna inte har lika stor förståelse för är att ungdomarna är sociala på nätet, de gör sina läxor på nätet tillsammans med och med hjälp av sina vänner genom att de kommunicerar via sina profiler på sociala medier. En del av ungdomarna i vår studie får ta emot kritik för att de använder sig av social media i så stor utsträckning som de gör, dock är det endast en av ungdomarna som benämner sitt eget användande som ohälsosamt.

Ungdomarna i vår studie är väldigt noga med hur de framställer sig själva på de profiler de har på social media. De känner inte att de kan visa upp sig när de inte har en bra dag. Allt de lägger upp på sina offentliga profiler är väl genomtänkt för att de ska behålla sin roll/status på de sociala medierna. Ungdomarna är även väldigt måna om att de inte ska kränka någon med det som de lägger upp eller delar på sin profil. Ungdomarna ser att social media är en lättillgänglig källa till information och nyheter från hela världen. De har en större kunskap om hur viktigt det är att vara källkritisk än vad vuxenvärlden har.

Att ungdomarna skapar roller och presentationer av sig själva och vidtar åtgärder som att till exempel begränsa vem som kan se deras publicerade material, för att minska riskerna med att eventuellt bli utsatt för kränkningar och annat som moralpaniken kring sociala medier betonar, kan vi se i tidigare forskning och även i vår studie. När vi tittar på den tidigare forskningen som vi använt oss av så ser vi att vårt resultat stämmer överens med den angående de faror och risker med användningen av social media som överdrivs av media. Samtliga forskare pekar på att ungdomarnas röst behöver lyftas, detta är något vi håller med om.

7.3 Metoddiskussion

Att vi valde att göra en kvalitativ studie med öppna intervjuer gjorde att vi fick med ungdomarnas egna upplevelser och reflektioner, vilket vi hade gått miste om i en kvantitativ

studie. I en kvantitativ studie hade vi däremot kunnat få svar av fler ungdomar, men vi hade då gått miste om hur deras upplevelser sett ut och möjligheten till att ställa följdfrågor hade minskat. Resultatet hade antagligen inte varit annorlunda eftersom andra kvantitativa studier visat samma resultat som vi fått fram. Vi har genomfört intervjuer med två ungdomar i taget vilket kan ses som ett problem eftersom de då kan ta hänsyn till vad den andra tycker och tänker och inte våga uttrycka sina egna känslor och åsikter. Vi är medvetna om att de svar som vi har fått av ungdomarna kan vara delvis konstruerade eftersom de kanske inte alltid minns saker de har gjort eller blivit utsatta för, eller att de inte vill berätta allt för oss. Vi upplevde att de ungdomar vi har intervjuat har ett medvetet och väl utvecklat kritiskt tänkande kring sin användning av social media. Att vi valde denna åldersgrupp var för att vi tänkte att deras förmåga att resonera kring sina egna tankar är större i denna åldersgrupp än om vi valt att intervjua yngre ungdomar. Vi upplevde dessutom att den valda åldersgruppen sällan är delaktig i studier och därför har svårt att göra sin röst hörd. Hade vi valt att genomföra intervjuer med yngre ungdomar hade kanske resultatet sett annorlunda ut eftersom de kan tänkas kalkylera risker annorlunda än de som nästan är vuxna. Det kan även vara så att yngre ungdomar begränsas i omfattningen av sitt användande av till exempel föräldrar och att de svar vi nu fått hade varit annorlunda om vi valt en yngre åldersgrupp.

7.4 Förslag till fortsatt forskning

Vårt resultat går i linje med tidigare forskning och gör att ytterligare några ungdomar har fått möjligheten att komma till tals. Vi kan se ett behov kring fler forskningsstudier där ungdomar får göra sin röst hörd, då merparten av den forskning vi har hittat inom området är ur ett vuxenperspektiv. Vi ser att ungdomarna inte upplever mobbning och kränkningar i den utsträckning som media skriver om. Ungdomarna uttrycker själva att de tycker att det som skrivs i media ger en felaktig bild på hur det är att använda social media. Därför kan vi se att det skulle behövas ytterligare forskning inom området kring ungdomars användning av social media sett från ungdomarnas perspektiv och inte sett från de vuxnas, det är alltid bra att få informationen från källan det berör. Vi anser att vuxna borde visa en större öppenhet mot att lyssna på ungdomar när kommer till att använda social media som kommunikationskanal. Vi tror att en ökad kunskap och medvetenhet kring hur de olika typerna av social media fungerar och hur de används inte bara i teorin utan även i praktiken är viktig för de vuxna att ha. Vi kan då minska klyftorna mellan vuxna och unga, vilket kan vara bra när socialt arbete bedrivs. Som vi ser i relevansen för socialt arbete där vi berättar om att ha tillgång till social media

som ett arbetsredskap för till exempel fältassistenter. Det kan finnas fler yrkesgrupper inom socialt arbete som behöver lära sig hur de på ett effektivt sätt kan använda sig av social media i arbetet med ungdomar. Får vuxna insyn i hur ungdomar använder sociala medier kan de kanske lättare bidra med hjälp om de upplever att en ungdom är i riskzonen för att hamna i ett utanförskap.

Referenslista

American Academy of Pediatrics. (2011). Policy Statement—Children, Adolescents, Obesity, and the Media. *Pediatrics*. 2011; 128 (1): 201–208. *Pediatrics*, 128(3), 594–594.

Beck, U. (1998). *Risksamhället: På väg mot en annan modernitet*. Daidalos

Björk, Å. (2017). *Drama, hat och vänskap: om ungdomars interaktioner i sociala medier* (Doctoral dissertation, Umeå Universitet).

Billinger, K. (2015). Fokusgrupper. I P. Månsson, (Red.). *Moderna samhällsteorier: Traditioner, riktningar, teoretiker* (s.169–177). Lund: studentlitteratur

Carlsson, U. (2010). Introduktion: Barn och unga i den digitala mediekulturen. I U. Carlsson (Red.). *Barn och unga i den digitala mediekulturen* (s. 9-18). Göteborg: Nordicom

Cohen, S. (2011). *Folk devils and moral panics: the creation of Mods and Rockers*. London: Routledge

Dufva, M. (2017). *Mitt barn på nätet*. Stockholm: Bonnierfakta

Dunkels, E. (2007). *Bridging the distance : children's strategies on the internet* (Doctoral dissertation, Umeå Universitet).

Dunkels, E. (2010). Reaktionen på ungas nätanvändning. I U. Carlsson (Red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen* (s. 37-48). Göteborg: Nordicom

Eek-Karlsson, L. (2015). *Ungas samspel i sociala medier - att balansera mellan ansvar och positionering*. Växjö: Linnaeus University Press

Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34-54). Stockholm: Liber

Goffman, E. (2009). *Jaget och maskerna En studie i vardagslivet dramatik*. Stockholm: Norstedts

Internetstiftelsen i Sverige, Iis, (2017). *Svenskarna och internet 2017 - en årlig studie av svenska folkets internetvanor*.

Johansson, L-G. (2011). *Introduktion till vetenskapsteorin*. Stockholm: Thales

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Källström Cater, Å. (2015). Att intervjua barn. I G. Ahrne, & P. Svensson, (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 68–80). Stockholm: Liber

Larsson, S. (2005). Kvalitativ metod - en introduktion. I S. Larsson, J. Lilja & K. Mannheimer (Red.). *Forskningsmetoder i socialt arbete* (s. 91–128). Lund: Studentlitteratur

Lilja, J. (2005). Samhälls- och beteendevetenskapliga skalor. I S. Larsson, J. Lilja & K. Mannheimer (Red.). *Forskningsmetoder i socialt arbete* (s. 289-304). Lund: Studentlitteratur

Lindgren, S. (2002). *Modernitetens markörer: ungdomsbilder i tid och rum* (doctoral dissertation, Sociologiska institutionen, Umeå universitet).

Nationalencyklopedin, rollteori, <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/rollteori> (Hämtad 2018-04-10)

O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800–804.

Payne, M. (2005). *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur & Kultur

Perloff, R. M. (2014). Social media effects on young women's body image concerns: Theoretical perspectives and an agenda for research. *Sex Roles*, 71(11–12), 363–377.

Rydin, I. (2010). Försvinner barndomen med Internet? Reflektioner kring forskning och debatt om möjligheter och risker. I U. Carlsson (Red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen* (s. 19-36). Göteborg: Nordicom

Statens Medieråd (2015). *Ungar & medier 2015*

Statens Medieråd (2017). *Ungar & medier 2017*

Svensson, A., & Ahrne, I. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I Ahrne, G & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 17–31). Stockholm: Liber

Svensson, L., & Larsson, S. (2017). Digitalisering och socialt arbete - en kunskapsöversikt. (5 red.) (LUii reports; Vol. 3, Nr. 5). Landskrona: Lunds universitets internetinstitut (LUii).

Valkenburg, P-M., & Piotrowski, J-T. (2017). *Plugged in - How media attract and affect youth*. Yale university press

Whittaker, E., & Kowalski, R. M. (2015). Cyberbullying via social media. *Journal of School Violence, 14*(1), 11–29.

Wikipedia (2018a). *Näthat*. Hämtad 2018-05-12 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Näthat>

Wikipedia (2018b). *Selfie*. Hämtad 2018-05-12 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Selfie>

Wikipedia (2018c). *Snapchat*. Hämtad 2018-05-12 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Snapchat>

Wikipedia (2018d). *Facebook*. Hämtad 2018-05-12 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Facebook>

Wikipedia (2018e). *Instagram*. Hämtad 2018-05-12 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Instagram>

Bilaga 1

Användning av sociala medier

Använder ni sociala medier?

Varför använder ni dem? (Vänner, gemenskap, alla andra gör det)

Vilka sociala medier använder du dig av?

Vilken social media använder du mest? Varför just den?

Hur använder ni dem? Aktiva att dela eller bara läsa/titta?

Kan du beskriva ditt sätt att använda sociala medier under en vanlig vardag?

Är det stor skillnad mellan vardagar och helger?

Kan du uppskatta hur mycket tid du lägger på social media i genomsnitt på en dag?

Har någon synpunkter på ditt användande av sociala medier?

Använder du sociala medier via telefon, surfplatta, dator? Eller alla dessa?

Använder du sociala medier precis innan du ska sova? Har telefonen vid sängen på natten?

Notiser som kan störa?

Under skoldagen, störs din koncentration av notiser i mobilen?

Hur tycker du att social media inverkar på skolan, stör det läsläsning, lektionstid, sömnmängd? Har ditt sociala medieanvändande någon betydelse för ditt skolarbete i positiv bemärkelse?

Upplevelse

Känner du en press av att vara aktiv på sociala medier?

Vad innebär det för dig att "vara aktiv" på social media?

Känner du en stress i att hålla dig uppdaterad på vad som händer i social media?

Upplever du en stress om du inte har tillgång till sociala medier? Varför?

Hur länge är du som mest frånvarande från sociala medier?

Brukar du känna att du behöver en paus från sociala medier? Varför?

Upplever du att det finns några konsekvenser med att inte använda social media?

Upplever du att det finns några problem med att använda social media?

Vad med social media upplever du som mest negativt?

Vad med social media upplever du som mest positivt?

Mobbning/självkänsla

Uppllever du att social media på något sätt påverkar ditt sätt att se på dig själv eller andra?

Utseende, kroppsfixering?

Är du noga med vad du lägger ut eller hur du framställer dig själv på sociala medier, hur yttrar det sig?

Tror du att andra har en äkta bild av dig så som du framställer dig på sociala medier?

Tror du att du får en äkta bild av en person via social media?

Undanhåller du något om dig själv på sociala medier? Tror du andra gör det?

Har du några anonyma konton? Varför?

Har du uppmärksammat mobbing/kränkningar på sociala medier?

Har du själv upplevt mobbing på sociala medier?

Pratar du med vänner om du uppmärksammar något som inte känns okay?

Kan du prata med någon vuxen om det händer något på sociala medier som inte känns okay?

Vet du någon annanstans du kan vända dig om du inte känner att du kan prata med de vuxna omkring dig??

Känner du att du kan bli stärkt av det som händer på dina sociala medier?

Kan du känna att du får stöd genom sociala medier? Bättre än irl?

Finns det något med social media som du inte kan få i en relation irl?

Hur upplever du den bild som framställs av social media och ungdomar?

Bilaga 2

Informationsbrev

Vi, Therese Ankargård och Malin Skilberg, läser socionomprogrammet på Högskolan i Gävle. I den utbildningen ska vi skriva ett examensarbete. Vi har valt att skriva vårt examensarbete om ungdomar och sociala medier.

Vår handledare på Högskolan i Gävle heter Maria Sjölund, maria.sjolund@hig.se

Vi vill med detta brev informera er om vad er medverkan innebär och att ni ska känna er säkra på att vi inte gör detta för ett kommersiellt syfte eller för att vi är allmänt nyfikna.

Vi väljer att på detta sätt informera er informanter om de etiska krav vi kommer att ta i beaktande i vår studie.

Samtyckeskravet – Det innebär att vi har frågat er om ni vill vara med i vår studie. Ni kan närsomhelst avbryta er medverkan utan att det för er del medför några negativa följder. Säger ni att ni inte längre vill vara med så kommer vi heller inte att använda oss av den information vi fått under vår intervju.

Nyttjandekravet – Det innebär att vi talar om för er informanter vad vi kommer att använda det insamlade materialet till och att ingen annan får använda det. Materialet som vi har samlat in får inte användas till något annat än till vårt examensarbete. Denna studie kommer som ett steg i vår utbildning att publiceras på databasen DIVA.

Informationskravet – Innebär att vi som undersökare ska tala om för er informanter vad ni har för uppgift i vårt examensarbete och vad vi kommer att göra med det insamlade materialet. Vi måste även tala om för er informanter att er medverkan är frivillig och att ni närsomhelst kan avsluta er medverkan.

Konfidentialitetskravet - Det innebär att det ni säger till oss i denna intervju inte kommer att föras vidare i den formen så att någon annan kan få reda på er identitet. Det ni säger till oss har vi tystnadsplikt om.

Vid eventuella frågor får ni gärna kontakta oss.

Therese Ankargård 076-349 14 42, ofk15stad@student.hig.se

Malin Skilberg 070-623 76 48 ofk15msg@student.hig.se

Vi vill även passa på att tacka för er medverkan. Utan er skulle det inte vara möjligt för oss att genomföra den här studien.